

De onderwijzerswoning aan de Prins Bernhardstraat

Vanuit de Schoolstraat kijk je rechts voorbij 't Raodhusj, het appartementencomplex dat opgetrokken werd op de plek waar in 1779, 1828, 1865 en 1914 scholen werden gebouwd.

Daar zie je aan Prins Bernhardstraat 3 een eenvoudig wit gebouw.

Je verwacht het niet, maar dit pand uit 1895 heeft toch een aparte geschiedenis. Het is misschien wel de snelst gebouwde woning van Meijel. Uiterlijk waren er geen grote verbouwingen, alleen de buitenmuren kregen een frisse lichte tint.

Daar is niet veel over te vertellen, maar de oorspronkelijke functie en bewoners vragen wel even aandacht.

Tussen 1797 en 1895 waren er maar twee hoofdonderwijzers voor de Meijelse lagere school: Leonard Gerits van 1797 tot 1856 en Jacob Hendrik Hebben van 1856 tot 1895.

Leonard Gerits was niet alleen landbouwer en onderwijzer, maar ook winkelier, wethouder van 1808 tot 1819 en burgemeester van 1815 tot 1819. Hij woonde met echtgenote Elisabeth van Bree en gezin op de plaats waar nu Schoolstraat 6 is.

In 1898 een kijkje vanuit de Schoolstraat naar de Waterstaatskerk.

Links een pand dat op punt staat gesloopt te worden, dan pand Peeten Naard, dan de boerderij van de schoolhoofden Gerits en Hebben, nu Schoolstraat 6.

Dan: boerderij Korsten (nu Coolen-Pluijm), de Waterstaatskerk en pastorie, 't Slechterke, Bruijnen, schoenenzaak Van Oostaijen en boerderij Megens.

Toen Jacob Hendrik Hebben uit Swolgen als onderwijzer naar Meijel was gekomen, ging hij wonen bij het hoofd der school, Leonard Gerits. Al snel kreeg hij een relatie met Angeliën Gerits, de dochter van de bovenmeester. Het huwelijk volgde op 21 april 1856, precies negen maanden voor de geboorte van dochter Hanneke, die in Meijel bekend zou blijven als Mèsters Hanneke en Hebbes Hanneke.

Jacob Hendrik Hebben werd hoofd van de school en samen met Angeliën nam hij de boerderij aan de Schoolstraat over, zodat de gemeente geen onderwijzerswoning bij de lagere school hoefde te bouwen. Het gemeentebestuur was van 1800 tot 1930 bestuur van de 'Openbare Lagere School' en moest daarom eigenlijk zorgen voor een woning van het schoolhoofd. Meester Hebben kreeg van de gemeente wel een vergoeding van 50 gulden per jaar, want zo hoog ongeveer was de huur van een goede woning.

In april 1895 vroeg meester Hebben ontslag, omdat hij vanwege aftakelende krachten het werk op school niet meer aan kon. Maar nog voordat zijn eervol verleende ontslag kon ingaan overleed hij op 12 mei 1895.

Het gemeentebestuur was toen al op zoek naar een opvolger en op 25 mei 1895 werd Jan Willem Linssen benoemd. Jan Willem was in 1867 geboren in Haelen en in 1891 getrouwd met Ursula Hubertina Raemaekers. In 1895 was hij hoofd van de school in Vlierden. Hij wilde op 1 juli 1895 in Meijel aan het werk gaan.

Hiernaast een paar elementen uit de omgeving van oude school, raadhuis en onderwijzerswoning op de Mortel.

ca 1840:

- Het raadhuis of de gemeentesecretarie was ondergebracht in een gebouw van gemeenteontvanger Leonard Gerits, neef van het schoolhoofd.
- De school uit 1779 was in 1828 herbouwd omdat de plafonds te laag en de muren te slecht waren.

ca 1896:

- Het raadhuis en de school waren in 1865 samengevoegd in een nieuw gebouw.
- De onderwijzerswoning werd in 1895 gebouwd.
- Tussen de woning en de school was een hekwerk, aansluitend aan een afdak met privaten en een pomp.

ca 1930:

- In 1914 werd een nieuw complex raadhuis-met-school gebouwd. Hiervan is het raadhuisgedeelte nog aanwezig.
- In 1927 werd een stuk van de Hagelkruisweg verlegd tussen school en onderwijzerswoning, zodat in 1928-29 een lokaal aan de school kon worden gebouwd en de speelplaats tussen poel en school kwam te liggen.

Tussen april en juli 1895 moest dus de 'onderwijzerswoning' gebouwd worden op grond die de gemeente Meijel gekocht had van de erven Hinssen. Die grond grensde aan het schoolplein. Er was nog geen straat tussen de onderwijzerswoning en de school, daar was het school- en dorpsplein. De Hagelkruisweg liep aan de westkant om het schoolgebouw heen naar de Mortel.

Toen in 1928-1929 een nieuw lokaal aan de school gebouwd moest worden, werd de Hagelkruisweg naar de Schoolstraat gebogen op de plaats waar nu de Prins Bernhardstraat is. Dat bouwen op perceel C.1561 lukte in ruim twee maanden en meester Linssen kwam er op 7 juli 1895 wonen met echtgenote Ursula en zoons André (1892) en Willem (1893).

Voor het hekwerk van de school in 1900:

zittend meester Willem Jaspar Gielen met krant, hoofdmeester Jan Willem Linssen en meester Peter Jan Lenaers.

Achter hen twee 'kwekelingen', jongens die onderwijzer wilden worden: Piet Brummans met de fles (hij maakte de opleiding voor onderwijzer af maar werd in Meijel postmeester en gemeenteontvanger) en Hent Gooden die later in het onderwijs werkte in Dordrecht, Schijndel, Den Haag.

1900:
meester Linssen, moeder Ursula en de jongens Willem en André in de kuip achter hun woning, met de molen van Sanders in de verte.

1905:
op het schoolplein met de omheining, een boerderij op de Mortel en de nieuwe kerk op de achtergrond: meester Linssen, moeder Ursula, André en Willem.

1910:

De beide priesterstudenten Willem en André staan achter hun ouders met rechts een kijkje op het huis.

André Linssen werd kapelaan in Wessem en Maastricht, legeraalmoezenier en pastoor in Maasniel en Sevenum.

Willem Linssen werd aalmoezenier van sociale werken, pastoor in Herkenbosch en pastoor-deken in Echt.

In 1913 ontstond er even een probleem.

Op 16 juli 1913 gaf de 75-jarige Jan Truijen aan dat hij in augustus wilde stoppen als burgemeester van Meijel. Een van de redenen daarvoor was de botsing met de zes andere raadsleden. Jan Truijen wilde school en gemeentehuis uit 1865 aanpassen en uitbreiden. De anderen wilden een nieuw gebouw, zoals dat in 1914 ook gerealiseerd is. Zijn vriend Jan Willem Linssen gaf in dezelfde tijd aan, dat hij om gezondheidsredenen wilde stoppen als hoofd van de school. Deze meester Linssen had toen tijd vrij om per 6 oktober 1913 burgemeester van Meijel te worden.

Het gemeentebestuur ging op zoek naar een geschikte opvolger en vond die na langdurig zoeken in de persoon van Willem Joseph Hubert Jochems, geboren in Maasbracht en hoofd van de school in Hunsel.

Met hun kinderen Tonia (1906), Arnold (1907) en Henri (1909) kwamen meester Jochems en zijn echtgenote Maria Catharina Meuwissen op 4 maart 1914 naar Meijel. Zij hadden recht op de onderwijzerswoning. Die was in 1913 al verlaten door de nieuwe burgemeester Linssen, toen hij en echtgenote Ursula Raemaekers bij hun familie Van Dooren-Raemaekers in de oude pastorie-kapelanie aan de Kalisstraat onderdak hadden gevonden.

In 1929:

Het onderwijzend personeel van de Jongensschool. Vlnr: meester Peter Jan Lenaers, meester Mathieu Gielen, bovenmeester Willem Jochems, meester André Crompvoets en juffrouw Miet Veltmans ofwel Keube Miet.

Schoolhoofd Jochems heeft zich in Meijel ook enorm ingezet voor o.a. verbetering van landbouwmethoden, gebruik van kunstmest, betere bijenteelt en natuurbeheer, muziek.

Ook in het gezin van hoofdmeester Jochems werd een zoon geboren die naar het seminarie ging en priester werd. Dat was Henri Jochems, die als priester leraar werd aan het Bisschoppelijke College in Weert (1933-1956), vervolgens directeur van het Bisschoppelijk College in Roermond en daarna van het kleinseminarie Rolduc (1959-1969).

Na een moeilijke periode in Rolduc met botsingen tussen 'conservatieve' en 'moderne' priesters, werd hij bisschoppelijk gedelegeerde voor godsdienstonderwijs en katholiek voortgezet onderwijs in Limburg.

Hij werd verscheidene keren koninklijk en kerkelijk onderscheiden, onder meer met de titel 'monseigneur'.

Monseigneur Henri Jochems

Op 16 april 1933 deed Henri Jochems zijn eerste heilige mis in Meijel. De bureu hadden bij die gelegenheid onder leiding van Tjeu Vestjens een grote feestboog gebouwd tussen de jongensschool (rechts) en de onderwijzerswoning (links), nog in haar oorspronkelijke steenkleur.

Meester Jochems stopte in 1936 als hoofd der school en toch bleef het gezin Jochems-Meuwissen in de onderwijzerswoning wonen. Opvolger hoofdmeester André Cromptvoets had anders verwacht. Waarom mocht meester Jochems dat in 1936 wel?

Heel eenvoudig. De jongensschool op de Mortel was een openbare school met de gemeenteraad als schoolbestuur en de meisjesschool van 1896 was een bijzondere school met het kerkbestuur als schoolbestuur. In 1929 kozen de Meijelse ouders er massaal voor om op beide scholen 'bijzonder onderwijs' te hebben. Daarom werd de jongensschool op 25 februari 1930 door het gemeentebestuur overgedragen aan het kerkbestuur. De gemeente Meijel hoefde niet meer te zorgen voor een woning voor het hoofd van de school. Hoofdmeester Cromptvoets liet toen een mooie woning bouwen aan de Schoolstraat.

Er was dus geen 'onderwijzerswoning' meer vanaf 1930.

De gemeente had op de Mortel wel een woning die verhuurd werd. Tot hun dood in 1947 en 1948 bleven Maria Jochems-Meuwissen en Willem Jochems er wonen, daarna de familie Harrie en Mia Knapen-Ueberbach tot ca 1960 en vervolgens de familie Willem en An Nijssen-Ewalts tot 1986.

Kijkje in de Prins Bernhardstraat rond 1975

- vlnr - gymzaal de Mortel uit 1969,*
- winkel Herraets, van Pol, Mennen,*
- de voormalige onderwijzerswoning,*
- winkel De Coöperatie met daarboven nog de silo van de Boerenbond*

Een kleine botsing in de gemeenteraad tot slot

Op 15 december 1986 stelde het College van Burgemeester en Wethouders aan de gemeenteraad voor om het pand aan de Prins Bernhardstraat onderhands te verkopen aan J. Schouwerwou die zich als huisarts in Meijel ging vestigen.

De meerderheid van de raadsleden ging daar niet mee akkoord. Waarom iemand bevorderen in een tijd van te weinig woonruimte in Meijel?

Het moest een openbare verkoop worden, zodat iedereen kans had.

De eerlijke kans kwam er en Herman en Els Geenen-van Rijt konden in 1987 in het pand trekken.

In 2012 wonen ze er nog.

De 'onderwijzerswoning' in 1990

en 2005

henk willems